

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (sediul central), (jud. A. Cazacliu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, (jud. I. Muruianu, M. Guzun, N. Budăi)

DECIZIE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către Iovu Octavian,
în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de
Departamentul Trupelor de Carabinieri împotriva lui Iovu Octavian cu privire la
recuperarea creanțelor izvorâte din îmbogățirea fără justă cauză,
împotriva încheierii din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost restituită cererea de apel depusă de Iovu Octavian împotriva hotărârii din 26
noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central),

c o n s t a t ă:

La 29 aprilie 2018, Departamentul Trupelor de Carabinieri a depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Iovu Octavian cu privire la recuperarea
creanțelor izvorâte din îmbogățirea fără justă cauză.

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central)
acțiunea înaintată de Departamentul Trupelor de Carabinieri a fost admisă.

A fost încasat de la Iovu Octavian în beneficiul Departamentului Trupelor de
Carabinieri suma de 1560 lei.

A fost încasat de la Iovu Octavian în beneficiul statului taxa de stat în mărime
de 270 lei.

La 26 februarie 2019 (prin oficiul poștal), Iovu Octavian a declarat apel
împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2018 a Judecătoriei Criuleni (sediul central),
solicitând amânarea plății taxei de stat până la prima ședință de examinare a cauzei
în apel, admiterea spre examinare a cererii de apel, casarea integrală a hotărârii
contestate și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de
Departamentul Trupelor de Carabinieri să fie respinsă.

Prin încheierea din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Iovu Octavian împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2018 a Judecătorei Criuleni (sediul central) ca depusă în afara termenului legal.

La 11 iunie 2019 (prin oficiul poștal), Iovu Octavian a declarat recurs împotriva încheierii din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel la etapa de primire a cererii.

În susținerea recursului declarat a menționat că, a contestat hotărârea primei instanțe în termenul imediat după recepționarea acesteia. Mai mult, atât dispozitivul hotărârii cât și hotărârea integrală au fost expediate cu întârziere lui Iovu Octavian, fără aviz de recepție, iar până a recepționa hotărârea el nici nu cunoștea despre ea.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 23 mai 2019, expediată recurentului la 30 mai 2019 fără a fi anexate probe ce ar confirma data recepționării acesteia, Colegiul consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și declarând recursul la 11 iunie 2019, a acționat în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale aplicabile speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Iovu Octavian urmează a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii

termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul central), prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Departamentul Trupelor de Carabinieri împotriva lui Iovu Octavian, a fost pronunțat la 26 noiembrie 2018.

Recurentul Iovu Octavian, a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 26 februarie 2019, termenul limită fiind 26 decembrie 2018, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) al Codului de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Iovu Octavian, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (nu a fost citat la ședința de judecată, recepționarea cu întârziere a hotărârii etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *inter alia*, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, Golder vs. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975; Z and Others vs. the United Kingdom, hotărâre din 10 mai 2001; și Kreuz vs. Poland, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să

hotărăscă asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recurentul Iovu Octavian, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza *Popov 2 vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Concluzionând cele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs

împotriva încheierii din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Iovu Octavian.

Se menține încheierea din 23 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cadrul cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Departamentul Trupelor de Carabinieri împotriva lui Iovu Octavian cu privire la recuperarea creanțelor izvorâte din îmbogățirea fără justă cauză.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova